

УДК 334.37

Ненно І. М.

**ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВНЗ УКРАЇНИ
(ПО МАТЕРІАЛАХ ПРОЕКТУ ТЕМПУС «УКРІПЛЕННЯ ТРИКУТНИКА
ЗНАЇЬ ШЛЯХОМ ЗАСНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОФІСІВ
В УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ – УНІВЕРСИТЕТИ ДЛЯ ІННОВАЦІЙ»**

Інноваційне середовище в Україні розвивається фрагментарно, ідеї національних винахідників, які могли б бути впроваджені в економіку та обумовити прискорення економічного зростання України, не використовуються, більшого розповсюдження набувають нові зарубіжні технології, послуги та продукти. У зв'язку з цим необхідність наукового обґрунтування інноваційних процесів і системного розвитку українських суб'єктів інноваційної діяльності набуває підвищеної актуальності для країни, що намагається підвищити свою конкурентоспроможність та національний дохід.

Теорії та практики організації інноваційної діяльності в Україні присвячені сучасні дослідницькі праці українських вчених Атаманової Ю. Є. [1], Давидюка О. М. [2], публікації та інформаційні ресурси ряду українсько-європейських проектів [3–9]. В них знайшли відображення теоретичне обґрунтування та правовий супровід інноваційних процесів, уточнення визначень понять «інновація», «інноваційний продукт», «інноваційне підприємство», «інноваційний менеджмент», механізми організації інноваційних процесів, дослідження правових перешкод та стимулів. При цьому вивчення цих джерел доводить, що існують відмінності у підходах до стимулювання інновацій в сучасних економічних відносинах, відмінності у поглядах науковців на удосконалення нормативної бази, зокрема, триває процес доопрацювання Проекту Інноваційного кодексу України, необхідності рівня державного втручання та регулювання інноваційної діяльності, започаткування трансформації економіки завдяки інноваціям. Невирішеною частиною окресленої проблематики є формулювання, використання та вдосконалення моделі та перспективної практики підтримки інноваційної діяльності ВНЗ, як одного з суб'єктів інноваційної системи.

Метою даної роботи є доцільне виділення бізнес-процесів в організації інноваційної діяльності ВНЗ та тактичних заходів організації інноваційних процесів в ВНЗ.

Для досягнення мети було вирішено ланцюг наступних задач:

1. Оглянутий сучасний стан інноваційної діяльності та роль, яку відігравають українські ВНЗ в ній в Україні.
2. Висвітлено методологію аналізу інноваційної культури ВНЗ, яку використовують в рамках проекту програми ТЕМПУС «Університети для інновацій».
3. Проведене дослідження моделі та існуючої практики підтримки інноваційної діяльності в одному з ВНЗ України – партнері проекту ТЕМПУС «Університети для інновацій».
4. Виявлено бізнес-процеси в організації інноваційної діяльності ВНЗ в контексті підтримки інноваційної культури із показниками оцінки прогресу.
5. Наведені тактичні операції інноваційного центру ВНЗ, зокрема конкретизовані потенційні джерела фінансування технологічного трансферу та комунікаційні канали пошуку партнерів в комерціалізації і підтримці інновацій.

Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за європейською методологією СІ показало, що протягом останніх трьох років машини, обладнання та програмне забезпечення придбали 77,1 % загальної кількості інноваційно активних підприємств, витратили кошти на навчання та підготовку персоналу для інноваційної діяльності [10] – 22,6 %

(26,5 %), придбали внутрішні НДР – 17,2 % (22,7 %), зовнішні НДР – 10,3 % (12,7 %), були задіяні у ринковому запровадженні нових або вдосконалених продуктів та процесів 9,7 % (13,0 %), придбали зовнішні знання – 8,8 % (12,6 %), іншими видами діяльності, пов'язаними зі створенням та впровадженням інновацій, займалися 18,3 % (22,7 %). Основний обсяг інновацій було впроваджено у переробній промисловості (49,1 %) та оптовій торгівлі (29,1 %). В Україні 22,5 % підприємств із технологічними інноваціями співпрацювали з іншими підприємствами й організаціями (університетами, державними науково-дослідними інститутами тощо). При цьому установи державного сектору знаходяться серед тих партнерів, які найменше використовуються для співробітництва, і зв'язок підприємств із державним сектором і сектором вищої освіти видається досить слабким.

Цьому перешкоджають різні обставини. Підприємства готові впроваджувати лише повністю завершені розробки, тоді як університети не мають обігових коштів для доведення своїх розробок до готових для впровадження, а в деяких випадках розробники необґрунтовано завищують ціну. Певну частину наявних в університеті науково-технічних розробок не можна комерціалізувати в цей момент з огляду на незавершеність виконання або випередження потреб вітчизняного ринку, який є дуже консервативним, а також через низький рівень технологічного оснащення підприємств. В Україні недостатньо розвинена інфраструктура інноваційного середовища: технопарки, бізнес-інкубатори, тощо.

Згідно з чинним законодавством в Україні створено не однакові умови для роботи на ринку науково-технічних послуг та високих технологій університетам та приватним структурам, які сформовано не на користь університетів. Йдеться про нерівні умови в оподаткуванні, необхідність проведення тендерів під час закупівлі матеріалів і комплектуючих, здійснення всіх розрахунків через систему Державного казначейства тощо. Необхідне удосконалення податкового законодавства для зниження розміру податків підприємствам, які впроваджують вітчизняні технології. Для компенсації надходжень у бюджет пропонується збільшення розміру податків на ввезене обладнання іноземних виробників, що вже було у вжитку.

Наукові розробки повинні виконувати конкретні завдання, а технологічні ноу-хау отримувати підтримку від держави та виробників. Наявна в державі модель виконання НДР не спрямована на досягнення готового до впровадження результату.

Дослідимо інноваційну культуру та модель підтримки інноваційної діяльності за методологією проекту ТЕМПУС «Університети для інновацій», яка має наступну послідовність питань:

1. Процес досліджень та інформування:
  - 1.1.1 Чи існує (реалізується)?
  - 1.1.2 Якщо існує – хто (який підрозділ НДЧ) реалізує процес?
  - 1.1.3 В якій мірі реалізується (наведіть приклад).
  - 1.1.4 Визначте сильні та слабкі сторони процесу, в чому необхідна підтримка?
  - 1.1.5 Оцінка рівню: високий, у стадії розробки, задовільний, слабкий.
  - 1.1.6 Ідеї щодо покращення на майбутнє.
  - 1.1.7 Рекомендації та перспективні кроки.

Яким чином здійснюється маркетинг розробок ВНЗ (сайт, публікації, семінари, виставки, конференції) – приклади.

Яким чином документуються та організують дослідження?

Чи є база даних?

Як дослідники залучаються до внесення їхніх розробок в базу даних?

Чи досліджуються потреби та побажання дослідників? Тенденції досліджень?

2. Документація розробок та інновацій:

2.1.1 Чи існує (реалізується)?

2.1.2 Якщо існує – хто (який підрозділ НДЧ) реалізує процес?

2.1.3 В якій мірі реалізується (наведіть приклад).

2.1.4 Визначте сильні та слабкі сторони процесу, в чому необхідна підтримка?

2.1.5 Оцінка рівню: високий, у стадії розробки, задовільний, слабкий.

2.1.6 Ідеї щодо покращення на майбутнє.

2.1.7 Рекомендації та перспективні кроки.

Які документи свідчать про потенційну цінність результатів досліджень?

Чи є співробітник в ВНЗ, який справжній підтримувати процес оцінки результатів досліджень?

3. Оцінка комерційного потенціалу досліджень:

3.1.1 Чи існує (реалізується)?

3.1.2 Якщо існує – хто (який підрозділ НДЧ) реалізує процес?

3.1.3 В якій мірі реалізується (наведіть приклад).

3.1.4 Визначте сильні та слабкі сторони процесу, в чому необхідна підтримка?

3.1.5 Оцінка рівню: високий, у стадії розробки, задовільний, слабкий.

3.1.6 Ідеї щодо покращення на майбутнє.

3.1.7 Рекомендації та перспективні кроки.

Яка компетенція необхідна для проведення оцінки комерційного потенціалу об'єкту інтелектуальної власності?

Як різноманітні зацікавлені особи можуть бути включені до процесу оцінки (наради, формальні процеси)?

Хто відповідальний за процес? Хто здійснює патентування? Дає експертні поради щодо оцінювання?

4. Процес комерціалізації інновацій (розвиток інтелектуальної власності, проектні документи, ліцензійні угоди, договори, соціальне партнерство):

4.1.1 Чи існує (реалізується)?

4.1.2 Якщо існує – хто (який підрозділ НДЧ) реалізує процес?

4.1.3 В якій мірі реалізується (наведіть приклад).

4.1.4 Визначте сильні та слабкі сторони процесу, в чому необхідна підтримка?

4.1.5 Оцінка рівню: високий, у стадії розробки, задовільний, слабкий.

4.1.6 Ідеї щодо покращення на майбутнє.

4.1.7 Рекомендації та перспективні кроки.

Яким чином приймається рішення щодо можливості комерціалізації?

Що необхідно для захисту винаходу?

Що необхідно для підтримки налагодження виробництва готового продукту винаходу?

Які суб'єкти (підприємці, інвестори, інше справжні підтримати процес розвитку)?

5. Процес менеджменту (визначення цілей, відбір та розвиток персоналу, управління взаємовідносинами, розповсюдження політики, моніторинг законодавства, створення інноваційної культури, управління якістю досліджень).

5.1.1 Чи існує (реалізується)?

5.1.2 Якщо існує – хто (який підрозділ НДЧ) реалізує процес?

5.1.3 В якій мірі реалізується (наведіть приклад).

5.1.4 Визначте сильні та слабкі сторони процесу, в чому необхідна підтримка?

5.1.5 Оцінка рівню: високий, у стадії розробки, задовільний, слабкий.

5.1.6 Ідеї щодо покращення на майбутнє.

5.1.7 Рекомендації та перспективні кроки.

Яка структура управління інноваціями та інтелектуальною власністю ВНЗ?

Як підтримується оцінка та покращення процесу досліджень?

Яким чином створюється культура відкритості в сфері досліджень ВНЗ?

Дослідження моделі та існуючої практики підтримки інноваційної діяльності в ВНЗ показало, що основним джерелом фінансування ВНЗ і державний бюджет – 59,4%; завдяки внескам студентів та економічній діяльності формується 37,9%. Установа зорієнтована на дослідження і навчання. Дослідження здійснюють формальні дослідницькі групи, індивідуальні дослідники і наукові школи. Існує формальна централізована система збору даних щодо триваючих наукових досліджень, якою керую проректор з науки. У ВНЗ є окремий документ, в якому зафіксовано, що внесок до економіки країни та співробітництво з підприємствами є часткою місії ВНЗ, з 2001 р.

З точки зору співпраці з підприємствами ВНЗ використовує превентивний підхід та стимулює ініціативи штату. Для діалогу з підприємствами часто використовуються такі заходи, як просування ідей університету в промислових колах та зв'язок із промисловими підрозділами. Не існує промислових підрозділів в межах ВНЗ як окремих юридичних осіб; наукових парків. Серед партнерів в ВНЗ – 78% місцевих підприємств; 18% – національних; 3% – міжнародних. Із всього обсягу співпраці з підприємствами 67% складає студентське працевлаштування, 10% – спільні науково-дослідні роботи.

В ВНЗ управління інноваційним процесом здійснюють університетські лідери, дослідницькі центри, окремі дослідники. Доступ до інформації про наявні інновації розповсюджується на веб-сайті. Єдиним недостатнім ресурсом для підтримки інновацій представники ВНЗ вважають фінансові. Фінансування досліджень на 56% бюджетне, на 37% приватне. Для орієнтації досліджень на запити промисловості проводиться аналіз технологічних вимог і потреб підприємств, аналіз університетських досліджень, діалог з ТПП та підприємствами. ВНЗ залучена до спільних дослідницьких проєктів, за останні 5 років у кількості 247 із середнім бюджетом 4900 ЄВРО, що були профінансовані на 69% підприємствами, на 25% спільно декількома фондами.

Офіс проректора з науки надає послуги із ліцензування та захисту ІВ, проте відсутні послуги із створення «спін-офф», бізнес-інкубаторів, контрактного супроводу, створення венчурних фондів. Протягом 10 років отримано 183 патенти в Україні та 2 в Росії. В ВНЗ не здійснюється продаж патентів та ліцензій. Були виконані кілька проєктів створення технологій, без передачі права ІВ.

Методологія включає також SWOT-аналіз. ВНЗ відіграє інтегруючу роль у проведенні досліджень в основних фундаментальних науках по всій Україні. Але зростає тенденція у встановленні тісних зв'язків з бізнесом, неурядовими організаціями та органами влади заради привнесення нових знань у повсякденне життя. Розгалужена мережа міжнародних зв'язків ВНЗ сприяє розвитку місцевих компетенцій у розвитку інноваційних технологій як у сфері освіти, так і наукових досліджень.

Отже, перелічимо сильні сторони ВНЗ в галузі досліджень та інновацій:

а) Науковий потенціал – ВНЗ володіє основними компетенціями у забезпеченні високої якості досліджень і розробки інновацій міждисциплінарного характеру.

б) Досвідчені працівники.

в) Лідуючі позиції в сфері освіти і досліджень в регіоні.

г) Розгалужені зв'язки з багатьма національними та міжнародними установами.

Основні слабкі ВНЗ полягають у:

а) Перевага освіти перед дослідженням – науково-дослідна діяльність постійно знаходиться в умовах недофінансування.

б) Пріоритет фундаментальних наук – потрібний проблемно-орієнтований підхід, щоб перетворити інновацію на успішне починання.

в) Складне управління внаслідок величезного розміру – нові технології не завжди втілюються швидко, тому як університет має складну адміністративну ієрархію, якої не вистачає гнучкості.

г) Неактивна діяльність багатьох наукових та освітніх об'єднань та асоціацій – мережі міжуніверситетського співробітництва знаходиться в стадії розбудови, багато асоціацій мають розпливчасті цілі, що знижує їх ефективність.

д) Лише початок розвитку співпраці з професійними асоціаціями та бізнес-компаніями – бізнес традиційно орієнтується на галузеві спеціалізовані навчальні заклади, а не класичній університет.

Можливості ВНЗ у розвитку інноваційної культури пов'язані із загальним розвитком української системи освіти. Процес трансформації був строкатим, але тепер необхідність консолідації наукової діяльності очевидна.

Основні можливості:

а) регіональне лідерство і співпраця у національному масштабі заради стимулювання інновацій.

б) інтеграція в загальноєвропейські та міжнародні наукові мережі.

з) зростання попиту на інновації з боку місцевих компаній та інших установ. Коли ринки стають більш зрілими, компанії перемикають увагу на довгострокові переваги, такі як і інновації.

г) створення професійних об'єднань і некомерційних організацій і, як наслідок, розвиток мереж співпраці у сфері інновацій.

Загрози є загальними для всіх вищих навчальних закладів в Україні. Економічні потрясіння скорочують можливості для інвестицій як у суспільному та приватному секторах. Наукові дослідження та інновації вважаються високим інвестиційним ризиком, тому навіть невеликі державні і приватні університетів перерозподіляють більше ресурсів на користь освітньої діяльності, а не досліджень. Мережі співробітництва не є поширеними в Україні. Не існує тривалої традиції співпраці між наукою і бізнесом. Але без активної участі обох сторін і взаємної довіри інновації неможливі. Україна має тільки встановити рамки бізнесової підтримки освіти і наукових досліджень. Втеча мозків також є важливою загрозою, тому що інновації потребують високо кваліфікованих і мотивованих співробітників. Поєднання досвіду професорського складу та енергії молодих вчених можуть дати великі результати. Низька оплата праці в сфері вищої освіти відволікає молодих перспективних вчених з професійної кар'єри в ВНЗ або змушує їх шукати роботу у країнах Західної та Східної Європи або США.

Потрібно розглянути наступні загрози:

а) вплив економічної кризи – зменшення інвестиційних можливостей негативно впливає на всі аспекти інноваційного процесу.

б) слабка мережа міжвідомчого співробітництва – брак прогресу в розвитку спільних мереж спостерігається через фінансові причини, слабе регулювання питань інтелектуальної власності конкуренцію між установами.

в) слабка підтримка з боку бізнесу та некомерційних організацій – освіта і наукові дослідження ризиків залишитися як переважна більшість фінансованих державою і контролюється діяльність.

г) відсутність молодих вчених і загроза втечі мозків – розрив поколінь в українських установах стає все більш і більш очевидним.

д) немає комплексної стратегії розвитку науки та освіти, включаючи інновації, на державному рівні – незважаючи на згадане політичне прагнення дискусії про те, якими мають бути реформи у галузі вищої освіти, далекі від завершення.

Узагальнено вищенаведене. Сили: висококваліфікований викладацький склад; тривалі контакти з великими промисловими партнерами; молодий викладацький склад і науководослідний персонал; 13 наукових шкіл; хороша культура знання. Слабкості: недостатня автономія; застаріле обладнання; недостатній досвід праці в умовах ринкової економіки; існуючий зв'язок з промисловістю орієнтується на великі компанії. Пріоритети: орієнтація

наукових досліджень до сучасних вимог промисловості; фінансова реалізація науково-дослідної роботи; передача ініціатив тем науково-дослідних робіт окремим дослідникам; переорієнтація на співробітництво з представниками малого та середнього бізнесу; фінансова мотивація науково-дослідного персоналу.

Оскільки значна частина робіт з пошуку інвесторів, комерціалізації досліджень, юридичного супроводу та рекламування ІВ не здійснюється систематично, вона може бути покладена на відокремлений підрозділ – інноваційний офіс ВНЗ. Проведення дослідження та дослід, отриманий в проєкті ТЕМПУС «Університети для інновацій», дозволяють виділити бізнес-процеси і тактичні заходи щодо підтримки інноваційної діяльності ВНЗ.

До бізнес-процесів Інноваційного офісу ВНЗ належать:

а) представлення, консолідація та оцінка комерційного потенціалу результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності, об'єктів права інтелектуальної власності, знань, патентів ВНЗ і т. д.

б) захист прав інтелектуальної власності.

в) підготовка та впровадження у ринкові форми об'єктів майбутньої комерціалізації.

г) проведення маркетингових досліджень щодо комерціалізації результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності, об'єктів права інтелектуальної власності, знань, патентів ВНЗ і т. д.

д) фінансова експертиза результатів наукової, технічної та науково-дослідницької діяльності, об'єктів права інтелектуальної власності, знань і патентів ВНЗ, розробка фінансових умов угод про комерціалізацію та їх подальший супровід.

е) навчання, консультування та розповсюдження інформації в галузі комерціалізації та захисту прав інтелектуальної власності дослідників ВНЗ.

є) допомога у створенні співробітниками ВНЗ малих підприємств, розповсюдження, і т. д. на основі технологій, ліцензій, патентів, інших об'єктів права інтелектуальної власності ВНЗ.

ж) управління базою даних результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності, об'єктів права інтелектуальної власності, знань, патентів і т. д.

з) співробітництво з урядовими та неурядовими організаціями щодо фінансування наукових досліджень ВНЗ.

і) постійний розвиток ділового партнерства і проведення переговорів від імені ВНЗ з українськими та зарубіжними компаніями, зацікавленими у передачі технологій.

Діяльність Інноваційного офісу повинна бути перевірена та оцінена за двома напрямками: групою показників оцінки прогресу та очікуваних результатів Інноваційного офісу ВНЗ, та «шкалою ефективності наукових досліджень» [11].

Група показників оцінки прогресу Інноваційного офісу ВНЗ включає у себе:

– обсяг фінансування спільних угод щодо досліджень;

– кількість зареєстрованих відкриттів, патентів, ліцензійних угод, нових бізнесів, ініційованих співробітниками Інноваційного офісу ВНЗ;

– сума виручки від комерціалізації результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності ВНЗ;

– кількість створених компаній і обсяг залученого зовнішнього фінансування;

– кількість співробітників ВНЗ, які беруть участь у професійному розвитку і програмах підвищення кваліфікації;

– кількість спільних публікацій з компаніями, дослідницькими інститутами та іншими суб'єктами інноваційної системи України;

– кількість сесій, семінарів, тренінгів та інших навчальних заходів, о відбулися в ВНЗ в межах угод із зовнішніми партнерами в сфері управління інтелектуальним капіталом, особливо цивілізованої комерціалізації, трансферу знань та технологій та менеджменту інтелектуального капіталу;

– кількість інформаційних подій щодо трансферу технологій в ВНЗ.

Очікувані результати Інноваційного офісу ВНЗ мають бути такими:

- збільшення кількості угод з трансферу технологій і знань, укладених із зовнішніми клієнтами;
- збільшення числа партнерств з метою передачі знань підприємствам, організаціям та державним установами;
- збільшення доходів від комерціалізації результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності ВНЗ;
- збільшення доходів від передачі знань і технологій та управління інтелектуальною власністю ВНЗ;
- формування в ВНЗ інтегрованої системи підтримки та захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі результатів науково-технічної та науково-дослідницької діяльності.

Фінансування технологічного трансферу та пошук партнерів в комерціалізації і підтримці інновацій може відбуватися у різноманітних формах. До них відноситься: меценатство, спонсорство, підписання господарських договорів на виконання дослідницьких робіт, продаж ліцензій, залучення дослідницького підрозділу ВНЗ в рамках виконання робіт дослідницького консорціуму у форматі «партнерська лабораторія», інше.

Представлення технологічних пропозицій, розсилка резюме вчених ВНЗ та профілів дослідницьких підрозділів для співпраці в форматі партнерська лабораторія можуть здійснюватися підрозділами з технологічного трансферу університетів, а саме в мережі інтернет для пошуку інвесторів та партнерів. Корисні такі комунікаційні канали пошуку:

1. Офіційний сайт учасника порталу Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/research/participants/portal/page/myprojects>.
2. Офіційний сайт CORDIS – Community Research and Development Information System [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cordis.europa.eu/partners/user/onuinnocentre>.
3. Біржа Інвестиційних Проектів «STARTUP.UA» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://startup.ua>.
4. Мережа бізнес-партнерів та бізнес-ідей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businesspartner.ru>.
5. Он-лайн ринок для винаходів, захищених патентами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patentauction.com/index.php>.
6. European Academy For Education and Social Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://my-europa.eu/index.php?option=com_community&view=frontpage&Itemid=301.
7. Міжнародна мережа встановлення ділових контактів LinkedIn [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linkedin.com/?trk=hb-0-h-logo>.
8. Подання пропозицій до контактних пунктів Європейської мережі підприємництва в Україні (Enterprise Europe network) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/about/branches/UA>.
9. Асоціація приватних інвесторів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaban.org>.

10. В рамках європейських проектів [1, 2, 10, 11], зокрема проекту «Університети для інновацій» проводяться інтерактивні заходи, спрямовані на налагодження взаємообміну інноваційними започаткуваннями винахідників. Учасниками он-лайн конференцій є представники координатора – Університета Аліканте, Іспанія та ВНЗ – учасників проекту «Університети для інновацій»: Національний аерокосмічний університет, Донбаська державна машинобудівна академія, Національна металургійна академія України, Одеський Національний університет імені Іллі Мечникова, Кримський гуманітарний університет, Національний університет «Львівська політехніка». По результатах конференцій планується розвиток та остаточне формування мережі винаходів Інноваційних центрів ВНЗ України (<http://www.inno.net.ua/>, розробник: Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»). Планується створення баз даних обладнання ВНЗ, що можуть бути надані у тимчасове використання на комерційних засадах.

За допомогою мережі відбуватиметься взаємне просування інноваційних проектів по регіонах України представниками інноваційних центрів; регулярні он-лайн заходи для діалогу між дослідниками ОНУ, підприємцями та іншими суб'єктами української інноваційної системи задля стимулювання технологічного трансферу.

Згідно із структурою інформаційної бази даних мережі її учасникам пропонується розміщувати технологічні запити та пропозиції, спільні проекти (зокрема ініціативи формування кластерів), об'єднану базу даних науковців. Промисловому сектору планується надавати он-лайн консультації та організувати групові наради шляхом «мозкового штурму», Розділ: технологічні пропозиції, зокрема, передбачає і формування баз даних підприємств, які згодні на стажування студентів на оплатній основі.

ВИСНОВКИ

Таким чином, виділено бізнес-процеси відокремленого підрозділу ВНЗ – інноваційного центру, здійснення яких свідчить про підтримку інноваційної діяльності. Наведені показники оцінки прогресу і тактичні заходи організації інноваційних процесів ВНЗ. Оглянуті сучасний стан інноваційної діяльності та роль, яку відіграють українські ВНЗ в ній в Україні. Висвітлено та використано методологію аналізу інноваційної культури ВНЗ, яку використовують в рамках проекту програми ТЕМПУС «Університети для інновацій». Конкретизовані джерела фінансування технологічного трансферу та комунікаційні канали пошуку партнерів в комерціалізації і підтримці інновацій. Перспективи подальших досліджень полягають в вивченні досвіду мережевого співробітництва суб'єктів інноваційної системи, в тому числі інноваційного брокерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атаманова Ю. С. *Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави* : монографія. – Харків : ФІНН, 2008. – 424 с.
2. Давидюк О. М. *Технологія як об'єкт господарсько-правового регулювання*. – Харків : ФІНН, 2010. – 176 с.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність»: за станом від 4 липня 2002 № 40–IV // Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, зі змінами від 02.10.2011. – № 40.
4. *Университет исследовательского и предпринимательского типа: европейский опыт для Молдовы, России и Украины* : научно-практическое издание / кол. авторов: Андрощук Геннадий, Бодюл Татьяна, Бутник-Сиверский Александр, Виеру Лилиана, Гаугаш Петру, Губернюк Лариса, Ильченко Владимир, Жуков Владимир, Кашижички Дариуш, Мошнягул Наталья, Муравьев Александр, Недилько Сергей, Ожегальска-Трубальска Юсьма, Орлюк Елена, Рыжов Николай, Твердохлеб Ирина, Тирон Штефан, Тур Анжеллина, Хименко Олег, Хоменко Ольга, Цыбулєв Павел, Шестопалов Михаил; рук. авт. коллектива Хименко О. А. – К. : Общество с ограниченной ответственностью «Т. А. Т. ГРУП», 2011. – 346 с.
5. Офіційний сайт проекту ТЕМПУС «Університети для інновацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : TEMPUС – Університети для інновацій: <http://uni4inno.eu>.
6. Підтримка наукоємних інноваційних підприємств та трансферу технологій у бізнес в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innoenterprise.com.ua>.
7. Проект «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innopolicy.com.ua>.
8. Розвиток фінансових схем та інфраструктури для підтримки інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inno-ukraine.com>.
9. Спільний офіс підтримки інтеграції України до європейського дослідницького простору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jso-era.org/ua>.
10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Додаток II «Шкала ефективності наукових досліджень» до комюніке Європейської Комісії, Європейського Парламенту, Ради Європейського Союзу. Європейського Економічного та Соціального Комітету регіонів «Європа 2020. Головні ініціативи що інноваційного союзу» від шостого жовтня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMM_PDF_COM_2010_0546_F_EN_COMMUNICATION.pdf.